

دانشكده علوم

رساله دکتری رشته آمار

شیوهنامه نوشتن پروژه، پایاننامه و رساله با استفاده از کلاس Razi-Thesis

نگارش امین روشنی

استادان راهنما استاد راهنمای اول و استاد راهنمای دوم

استادان مشاور استاد مشاور اول و استاد مشاور دوم

شهریور ۱۴۰۱

اصالت و مالكيّت رساله

این جانب امین روشنی دانش آموختهٔ دکتری رشته آمار دانشکده علوم دانشگاه رازی پدید آور رساله با عنوان شیوه نامه نوشتن پروژه، پایان نامه و رساله با استفاده از کلاس Razi-Thesis با راهنمایی استاد راهنمای اول و استاد راهنمای دوم گواهی و تعهّد می کنم که بر پایهٔ قوانین و مقرّرات، از جمله «دستورالعمل نحوهٔ بررسی تخلّفات پژوهشی» و همچنین مصادیق تخلّفات پژوهشی «مصوّب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (شمارهٔ ۲۴۵۶۰۲/و؛ ۲۵ اسفند ۱۳۹۳): این رساله دستاورد پژوهش این جانب و محتوای آن از درستی و اصالت برخوردار است؛

حقوق معنوی همهٔ کسانی را که در به دست آمدن نتایج اصلی رساله تأثیرگذار بودهاند، رعایت کردهام و هنگام کاربرد دستاورد پژوهشهای دیگران در آن، با دقّت و بهدرستی به آنها استناد کردهام؛

این رساله و محتوای آن را تاکنون اینجانب یاکس دیگری برای دریافت هیچگونه مدرك یا امتیازی در هیچ جا ارائه نکردهایم؛

همهٔ حقوق مادّی این رساله از آن دانشگاه رازی است و آثـار برگرفتـه از آن بـا وابسـتگی سازمانی دانشگاه رازی منتشر خواهد شد؛

در همهٔ آثار برگرفته از این رساله، نام استاد(ان) راهنما و اگر استاد راهنمای نخست تشخیص دهد، نام استاد(ان) مشاور و نشانی رایانامهٔ سازمانی آنان را می آورم؛

در همهٔ گامهای انجام این رساله، هرگاه به اطّلاعات شخصی افراد یا اطلاعات سازمانها دسترسی داشته یا آنها را بهکاربردهام، رازداری و اخلاق پژوهش را رعایت کردهام.

تاریخ امضا

حقوق: دانشگاه رازی، ۱۳۹۷

این گزارش و همهٔ حقوق مادّی و محصولات آن (مقالهها، کتابها، پروانههای اختراع، برنامههای رایانهای، نرمافزارها، تجهیزات ساخته شده و مانند آنها) بر پایهٔ «قانون حمایت حقوق مؤلّفان و مصنّفان و هنرمندان» مصوّب سال ۱۳۴۸ و اصلاحیههای بعدی آن و همچنین آییننامههای اجرایی این قانون «از آنِ دانشگاه رازی است و هرگونه استفاده از همه یا پارهای از آن شامل نقل قول، تکثیر، انتشار، کاربرد نتایج، تکمیل و مانند آنها بهصورت چاپی، الکترونیکی یا وسایل دیگر، تنها با اجازهٔ نوشتاری دانشگاه رازی شدنی است. نقل قول محدود در انتشارات علمی مانند کتاب و مقاله یا پایاننامهها و رسالههای دیگر با نوشتن اطّلاعات کامل کتابشناختی، نیازی به مجوّز دانشگاه رازی ندارد.

	ى ارشد/ رسالهٔ دكتري	اننامهٔ كارشناس	سهٔ دفاع از پای	صورتجا			ATTA.
	آمو خته	خانوادگي دانشر	نام و نام -			تاريخ	
		رايانامة شخصى			ملّی	شمارة	دانگاه رازی
				عنوان			
	ایش	گر					رشتهٔ تحصیلی
	سالهٔ وی را داوری و آن را	ج <i>و</i> ، پاياننامه/ر	، و دفاع دانش ~~ـ~~	شنيدن گزارش	ِان پس از	هيئت داور	
	□» ارزشیابی کرد.	پذیرفته نشده (	ا/خوب 🗆/	سیار خوب 🗀	الى 🗆/ بى	((ع	
امضا	رايانامهٔ سازماني	مرتبهٔ علمي		م خانوادگی	نام و نا		سمت
			شگاه/)	پژوهشگاه/ دان	سازمانی (	وابستگى	
							استاد راهنما
							ستاد راهنمای دوم
							استاد مشاور
							استاد مشاور
							استاد داور
							استاد داور
							استاد داور
							استاد داور
امضا		نواد گی	نام و نام خا			ت	تأييد نماينده تحصيلا

تكميلي

سوگندنامهٔ دانش آموختگان دکتری دانشگاه رازی

بسم الله الرّحمن الرّحيم ن وَ القَلَم وَ مَا يَسطُرُونَ

سپاس خدای را عزّوجل که از دریای بیکرانِ دانش و بخشش خویش مرا بهرهمند کرد تا در سایهٔ داناییِ استادانِ فرهیخته و مجاهدهٔ علمی خود، دورهٔ دکتری را به پایان برسانم. اینك که به دریافت درجهٔ دکتری مفتخر میشوم، در برابر قرآن مجید سوگند یاد میکنم که همواره خداوندِ بصیر را آگاه بر پندار، کردار و گفتار خویش بدانم و با پایبندی به همهٔ چارچوبهای اخلاق علمی و حرفهای و مقدّمداشتن منافع ملّی بر خواستههای شخصی، با تمام توان خویش در راه تحقّق آرمانهای اسلام و انقلاب، سربلندی ایران و تعالی جامعهٔ بشری بکوشم و در این راه از هیچ کوششی فروگذار نکنم. از خداوند بزرگ میخواهم همواره مرا در این راه و در مسیر دانش اندوزی پیروز دارد؛ خداوندا:

قطرهٔ دانش که بخشیدی زپیش متّصل گردان به دریاهای خویش

امین روشنی امضاء

پدر و مادرم

سپاسگزاری

سپاس خداوندگار حکیم را که با لطف بی کران خود، آدمی را زیور عقل آراست.

در آغاز وظیفه خود میدانم از زحمات بیدریغ استاد راهنمای خود، جناب آقای دکتر ...، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم که قطعاً بدون راهنماییهای ارزنده ایشان، این مجموعه به انجام نمیرسید.

از جناب آقای دکتر ... که زحمت مطالعه و مشاوره این رساله را تقبل فرمودند و در آماده سازی این رساله، به نحو احسن اینجانب را مورد راهنمایی قرار دادند، کمال امتنان را دارم.

در پایان، بوسه میزنم بر دستان خداوندگاران مهر و مهربانی، پدر و مادر عزیزم و بعد از خدا، ستایش میکنم وجود مقدسشان را و تشکر میکنم از خانواده عزیزم به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان، که بهترین پشتیبان من بودند.

امین روشنی شهریور ۱۴۰۱ این پایاننامه، به بحث در مورد نوشتن پروژه، پایاننامه و رساله با استفاده از کلاس Razi-Thesis میپردازد. حروفچینی پروژه کارشناسی، پایاننامه یا رساله یکی از موارد پرکاربرد استفاده از زیپرشین است. زیپرشین بستهای است که به همت آقای وفا خلیقی آماده شده است و امکان حروفچینی فارسی در یو MTex و ابرای فارسیزبانان فراهم کرده است. از جمله مزایای لاتک آن است که در صورت وجود یک کلاس آماده برای حروفچینی یک سند خاص مانند یک پایاننامه، کاربر بدون درگیری با جزییات حروفچینی و صفحهآرایی میتواند سند خود را آماده نماید. شاید با قالبهای لاتکی که برخی از مجلات برای مقالات خود عرضه میکنند مواجه شده باشید. اگر نظیر این کار در دانشگاههای مختلف برای اسناد متنوع آنها مانند پایاننامهها آماده شود، دانشجویان به جای وقت گذاشتن روی صفحهآرایی مطالب خود، روی محتوای متن خود تمرکز خواهند نمود. به علاوه با آشنایی با لاتک خواهند توانست از امکانات بسیار این نرمافزار جهت نمایش بهتر دستآوردهای خود استفاده کنند. به همین خاطر، یک کلاس با نام Razi-Thesis برای حروفچینی پروژهها، پایاننامهها و رسالههای دانشگاه لرستان با استفاده از نرمافزار لاتک و بسته زیپرشین، آماده شده است. این فایل به گونهای طراحی شده است که کلیات خواستههای مورد نیاز مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه لرستان را برآورده میکند و نیز، حروفچینی بسیاری از قسمتهای آن، به طور خودکار انجام میشود.

كليدواژهها: زيرشين، لاتك، قالب پاياننامه، الكو

فهرست مطالب

1																														ں	للاد	زک	ه ا	عاد	ىت	ווי	ماي	إهند	: ر	اول	سل	ف
۲																														•	•		•				•	دمه	مة	١-	١	
۲																																		•	!?	ايل	مه ف	ن هم	اير	۲-	١	
																																						كجا				
																																						لمالب				
																																						-۴-				
																																						-۴-				
																																						-¥-				
																																						-۴-				
																																						-۴-				
																																						لر سو		۵-	١	
																																						معبن				
٧	,																								ر	تک	¥	ت	وراه	ستو	، د	خى	بر۔	با	یع	سرو	ی ،	شناي	ĩ :	دوم	سل	فد
۸																																						۔ها و				
٨																																						مول				
																																						- Y -				
																																						شتهه		٣-	۲	
																																						زودن				
٠																																						حيط				
٠																																						ريف				
																																								٧-		
	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	~	תי-	~ ~	ع ب	جا	ינ.	ں و	,	~	اسی	٠و٥	٠	•	,	

18

فصل سوم: مشخصه و دستورالعمل نگارش یک گزارش علمی

14	مشخصه یک گزارش علمی	1-4
14	۳-۱-۱ برخورداری از غنای علمی	
14	۳-۱-۲ ارجاع بهموقع و صحیح به منابع دیگر	
14	٣-١-٣ سادهنویسی	
16	نگارش صحیح	۲-۳
18	٣-٢-١ فارسينويسي	
18	۳-۲-۲ رعایت املای صحیح فارسی	
۱۷	۳-۲-۳ رعایت قواعد نشانهگذاری	
۲1	نابع	فهرست م
۲۳	ف: مدیریت مراجع در لاتک	پيوست ال
۲۳	۱.مديريت مراجع با BibT _E X	الف_
44	الف_۱ – المبکهای فعلی قابل استفاده در زیپرشین	
44	الف_۱-۲- لحوه استفاده از سبکهای فارسی	
۲۸	»: جدول، نمودار و الگوريتم در لاتک	پيوست ب
۲۸	مدلهای حرکت دوبعدی	ب_١
۲۹	ماتریس	ب_٢
۲۹	الگوریتم با دستورات فارسی	ب_٣
۳.	الگوريتم با دستورات لاتين	ب_ع
	، نمودار	
۳٠	تصوير	ب_ع
٣١	»: وارد کردن کدهای برنامهنویسی	پيوست پ
٣٢	فارسی به انگلیسی	واژەنامە ن
٣٣	نگلیسی به فارسی	واژەنامە ا

فهرست نشانهها و نمادها

نشانهها	
میلیلیتر	nl
نمادها	
انحراف معيار	σ
كوتهنوشتها	
اچتىامال	HTML

فهرست جدولها

۲,																										1,4.5	مدلهاي	. 1	
١,	١.		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•		•	•	•	•	, pu	مدی	. 1	

فهرست شكلها

۳.																																						شہ	دو ،	١	_,	ب
۲٧	•	•					•	•				•				•													asa	a-1	fa (	ک	ښ	با ،	ی	وج	خر	نه -	لمو	۱ _	ن	اله
۱۹													•	نيد	يبر	مح	ن	ید	دو	ل	حا	در َ	ا د	، ر	ک	لأت	به	ند	قەم	Ki	ِ ء	ئىير	່	یک	بر ب	ہىوب	تص	این	در ا		۱ –	۳.
٩	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	نيد	يبر	مح	ن	يد	دو	ل	حا	<u>ٔ</u> ر	ا د	، ر	ڪ	لات	به	ند	قەم	Ki	ِ ع	ئىير	ے ن	بک	~~ر~~ !	سوب	ته	ين	در ا		۱ –	٠٢

فصل اول

راهنمای استفاده از کلاس

1-1 مقدمه

حروف چینی پروژه کارشناسی، پایان نامه یا رساله یکی از موارد پرکاربرد استفاده از زی پرشین خلیقی (۱۳۸۷) است. یک پروژه، پایان نامه یا رساله، احتیاج به تنظیمات زیادی از نظر صفحه آرایی دارد که وقت زیادی از دانشجو می گیرد. به دلیل قابلیتهای بسیار لاتک در حروف چینی، یک کلاس با نام Razi-Thesis برای حروف چینی پروژه ها، پایان نامهها و رساله های دانشگاه رازی با استفاده از نرمافزار زی پرشین، آماده شده است. این فایل به گونه ای طراحی شده است که کلیات خواسته های مورد نیاز مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی تحصیلات تکمیلی (۱۴۰۰) را برآورده می کند.

راهنمای نگارش پایاننامه دانشگاه رازی به دو مقوله میپردازد، اول قالب و چگونگی صفحهآرایی پایاننامه، مانند اندازه و نوع قلم بخشهای مختلف، چینش فصلها، قالب مراجع و مواردی از این قبیل و دوم محتوای هر فصل پایاننامه. درصورت استفاده از این کلاس، دانشجو نیازی نیست که نگران مقوله اول باشد. لاتک همه کارها را برای وی انجام می دهد. فقط کافیست مطالب خود را تایپ و سند خود را با لاتک و ابزار آن اجراکند تا پایاننامه خود را با قالب دانشگاه داشته باشد. کلیه فایلهای لازم برای حروف چینی باکلاس گفته شده، داخل پوشهای به نام Razi-Thesis قرار داده شده است. توجه داشته باشید که برای استفاده از این کلاس باید فونتهای XB Zar ، XB Niloofar و یستم شما نصب شده باشد.

١-١ اين همه فايل؟!

از آنجایی که یک پایانامه یا رساله، یک نوشته بلند محسوب می شود، لذا اگر همه تنظیمات و مطالب پایانامه را داخل یک فایل قرار بدهیم، باعث شلوغی و سردرگمی می شود. به همین خاطر، قسمتهای مختلف پایاننامه یا رساله داخل فایل Razi-Thesis.cls، تنظیمات قابل داخل فایل آمتان آمت

داخل پوشه Razi-Thesis قرار دهید و سپس این فایل را با دستور \include{chapter4} داخل فایل main.tex قرار دهید.

۱-۳ از کجا شروع کنم؟

قبل از هر چیز، باید یک توزیع تِک مناسب مانند تکلایو (TeXLive) را روی سیستم خود نصب کنید. تکلایو را میتوانید از سایت رسمی آن دانلود کنید یا به صورت پستی از سایت پارسیلاتک سفارش دهید. مورد دوم حاوی مثالهای فارسی متنوعی شامل نمونه پایاننامه، نمونه مقاله، جدول و ... است که کارکردن اجزای مختلف آن مورد بررسی قرار گرفته است.

برای تایپ و پردازش اسناد لاتک باید از یک ویرایشگر مناسب استفاده کنید. به همراه تکلایو ویرایشگر TeXstudio بیشتری TeXwroks هست که میتوانید از آن برای پردازش اسناد خود استفاده کنید. ویرایشگر Texstudio امکانات بیشتری دارد که نسخه جدید آن را میتوانید از سایت رسمی آن دانلود کنید ۳. در مرحله بعد، سعی کنید که یک پشتیبان از پوشه Razi-Thesis بگیرید و آن را در یک جایی از هارددیسک سیستم خود ذخیره کنید تا در صورت خراب کردن فایل هایی که در حال حاضر، با آنها کار میکنید، همه چیز را از دست ندهید.

حال اگر نوشتن پروژه/پایاننامه/رساله اولین تجربه شما از کار با لاتک است، توصیه می شود که یک بار به صورت اجمالی، کتاب «مقدمهای نه چندان کوتاه بر عدی الاتک است، توصیه می امیدعلی را مطالعه کنید. این کتاب، کتاب بسیار کاملی است که خیلی از نیازهای شما در ارتباط با حروف چینی را برطرف می کند. اگر عجله دارید، برخی دستورات پایهای مورد نیاز در فصل ۲ بیان شده اند.

بعد از مواردگفته شده، فایل main.tex و main.tex را بازکنید و مشخصات پایاننامه خود مثل نام، نام خانوادگی، عنوان پایاننامه و ... را جایگزین مشخصات موجود در فایل faTitle کنید. دقت داشته باشید که نیازی نیست نگران چینش این مشخصات در فایل پی دی اف خروجی باشید. فایل Razi-Thesis.cls همه این کارها را به طور خودکار برای شما انجام می دهد. در ضمن، موقع تغییر دادن دستورهای داخل فایل faTitle کاملاً دقت کنید. این دستورها، خیلی حساس هستند و ممکن است با یک تغییر کوچک، موقع اجرا، خطا بگیرید. برای دیدن خروجی کار، فایل faTitle را Save As را نه داخل آن را اجرا کنید ه. حال اگر میخواهید مشخصات را نگلیسی پروژه/پایاننامه/رساله را هم عوض کنید، فایل enTitle را باز کنید و مشخصات داخل آن را تغییر دهید.در

http://www.tug.org/texlive

http://www.parsilatex.com

توضیحات بیشتر درخصوص چگونگی اجرای اسناد زیپرشین را میتوانید در فایل راهنمای بسته آموزشی ببینید.

اگر تک لایو کامل را داشته باشید، این کتاب را هم دارید. در هر صورت از آدرس زیر قابل دانلود است:

^۵فایلهای این مجموعه به گونهای هستند که در TeXstudio بدون برگشتن به فایل اصلی، میتوانید سند خود را اجرا کنید.

اینجا هم برای دیدن خروجی، باید این فایل را Save کرده و بعد به فایل main.tex برگشته و آن را اجرا کرد.

برای راحتی بیشتر، فایل Razi-Thesis.cls طوری طراحی شده است که کافی است فقط یکبار مشخصات پروژه/پایاننامه/رساله را واردکنید. هر جای دیگر که لازم به درج این مشخصات باشد، این مشخصات به طور خودکار درج می شود. با این حال، اگر مایل بودید، می توانید تنظیمات موجود را تغییر دهید. توجه داشته باشید که اگر کاربر مبتدی هستید و یا با ساختار فایلهای cls آشنایی ندارید، به هیچ وجه به این فایل، یعنی فایل Razi-Thesis.cls دست نزنید.

نکته دیگری که باید به آن توجه کنید این است که در فایل Razi-Thesis.cls، سه گزینه به نامهای msc ،bsc و phd برای تایپ پروژه، پایاننامه و رساله، طراحی شده است. بنابراین اگر قصد تایپ پروژه کارشناسی، پایاننامه یا رساله را دارید، در فایل main.tex باید به ترتیب از گزینههای msc ،bsc و phd استفاده کنید. با انتخاب هر کدام از این گزینهها، تنظیمات مربوط به آنها به طور خودکار، اعمل می شود. برخی صفحه ها مانند تاییدیه هیات داوران یا بخشهایی که نیاز به امضاء دارد، باید به صورت دستی وارد شوند.

۱ - ۴ مطالب پروژه/پایاننامه/رساله را چطور بنویسم؟

۱-۴-۱ نوشتن فصلها

همانطور که در بخش ۱-۲ گفته شد، برای جلوگیری از شلوغی و سردرگمی کاربر در هنگام حروف چینی، قسمتهای مختلف پروژه/پایاننامه/رساله از جمله فصلها، در فایلهای جداگانهای قرار داده شدهاند. بنابراین، اگر میخواهید مثلاً مطالب فصل ۱ را تایپ کنید، باید فایلهای main.tex و main.tex را باز کنید و مطالب خود را جایگزین محتویات داخل فایل دستوراتی نوشته شده است و از شما خواسته مده است که آن دستورات را حذف نکنید.

نکته بسیار مهمی که در اینجا باید گفته شود این است که سیستم T_{EX} ، محتویات یک فایل تِک را به ترتیب پردازش می کند. بنابراین، اگر مثلاً دو فصل اول خود را نوشته و خروجی آنها را دیده اید و مشغول تایپ مطالب فصل سهتید، بهتر است که دو دستور {include{chapter2} و {chapter2} را در فایل main.tex غیرفعال کنید. در غیر این صورت، ابتدا مطالب دو فصل اول پردازش شده و سپس مطالب فصل π پردازش می شود و این کار باعث طولانی شدن زمان اجرا می شود. هر زمان که خروجی کل پروژه/پایان نامه/رساله خود را خواستید تمام فصلها را از حالت توضیح خارج کنید.

⁹ برای غیرفعال کردن یک دستور، کافی است در ابتدای آن، یک علامت % بگذارید.

۱-۴-۱ مراجع

برای وارد کردن مراجع پروژه/پایاننامه/رساله خود، کافی است فایل MyReferences.bib را باز کرده و مراجع خود را مانند مراجع داخل آن، وارد کنید. برای توضیحات مانند مراجع داخل آن، وارد کنید. برای توضیحات بیشتر بخش ۲-۷ و پیوست الف را ببینید.

۱-۴-۱ مقالههای برگرفته از یارسا

دانشجوهای مقطع ارشد و دکتری میتوانند فهرست مقالههای برگرفته از پارسا را در فایل publications.bib واردکنند و سپس آنها را در فایل papers.tex فراخوانی کنند.

۱-۴-۱ کارنامک

کارنامک، نمایی کوتاه از کارهای علمی و درجههای تحصیلی دانش آموخته را نشان می دهد و به زبان سوم شخص (غایب) نوشته می شود. این بخش برای دانش آموختگان کارشناسی ارشد، اختیاری و برای دانش آموختگان دکتری الزامی است. برای کسانی که پارسا را به زبانی به جز فارسی می نویسند، این کارنامک نیز باید به همان زبان نوشته شود. برای مشاهده و ویرایش کارنامک فایل karnamak.tex را ببینید.

۱-۴-۱ واژهنامه فارسی به انگلیسی و برعکس

برای وارد کردن واژه نامه فارسی به انگلیسی و برعکس، چنانچه کاربر مبتدی هستید، بهتر است مانند روش بکار رفته در فایلهای dicfa2en و dicfa2en عمل کنید. اما چنانچه کاربر پیشرفته هستید، بهتر است از بسته و dicfa2en استفاده کنید. راهنمای این بسته را میتوانید به راحتی و با یک جستجوی ساده در اینترنت پیدا کنید. به صورت پیش فرض از حالت پیشرفته برای ساخت واژه نامهها استفاده شده است. به عنوان مثال اگر بخواهید کلمههایی مانند "میانگین" و "واریانس" را به واژه نامه اضافه کنید از دستور $\{ \} \{ \} \}$ استفاده کنید تا واژه های میانگین و واریانس مهم به هر دو واژه نامه اضافه شوند.

برای مشاهده خروجی این دو واژهنامه در ویرایشگر TeXstudio به منوی

Options > configure TeXstudio > Build

[∨]Mean

[^]Variance

مراجعه کنید و در پنجره سمت راست، بخش Commands User باکلیک روی گزینه بعلاوه، یک دستور جدید با نام دلخواه مانند user0:glossary بسازید و به جای <unknown>کد زیر را وارد و ذخیره کنید.

xindy -L persian-variant1 -C utf8 -I xindy -M %.xdy -t %.glg -o %.gls %.glo |
xindy -L persian-variant1 -C utf8 -I xindy -M %.xdy -t %.blg -o %.bls %.blo |
xindy -L english -C utf8 -I xindy -M %.xdy -t %.alg -o %.acr %.acn>

حال برای اجرای دستور فوق از منوی Tools > User اقدام به اجراکنید.

۱ - ۵ اگر سوالی داشتم، از کی بیرسم؟

برای پرسیدن سوالهای خود در مورد حروفچینی با زیپرشین، میتوانید به سایتهای پرسش و پاسخ پارسیلاتک و یا Stack Exchange مراجعه کنید. شما هم میتوانید روزی به سوالهای دیگران در این سایت جواب بدهید.

۱-۶ جمعبندی

در این فصل به بیان مقدمات نحوه استفاده از قالب پایاننامه/رساله دانشگاه رازی پرداخته شد. گرچه که مطالعه کامل این راهنما مقداری وقت شما را خواهد گرفت، اما مطمئن باشید از اتلاف وقت شما در ادامه کارتان تا حد زیادی جلوگیری خواهد کرد. در نوشتن متن حاضر سعی شده است بیشتر مواردی که عموماً دانشجوان با آن مواجه هستند ذکر شود. در ادامه نوشتار نمونه مواردی از درج تصویر، نمودار، کد برنامه، الگوریتم، توضیحات، منابع، فرمول، تعریف، قضیه، مثال و جدول آمده است. توصیه میشود یک کپی از کل فایلهای این قالب را جداگانه از نسخه پایاننامه/رساله خود نگهداری نمایید تا در صورت نیاز بتوانید مراجعه فرمایید. همچنین توصیه اکید داریم که رفع خطاهایی که احتمالاً با آن مواجه میشوید را به آخر موکول نفرمایید و به محض برخورد با خطا، آن را اشکالزدایی نموده و خطا را برطرف فرمایید.

http://qa.parsilatex.com

[&]quot;https://tex.stackexchange.com/questions

فصل دوم

آشنایی سریع با برخی دستورات لاتک

در این فصل ویژگیهای مهم و پرکاربرد زیپرشین و لاتک معرفی میشود. برای راهنمایی بیشتر و بهکاربردن ویژگیهای پیشرفته تر به راهنمای زیپرشین و راهنمای لاتک مراجعه کنید. برای آگاهی از دستورات لاتک که این خروجی را تولید کرده اند فایل chapter 2.tex را ملاحظه فرمایید. ۱

۱-۲ بندها و زیرنویسها

هر جایی از نوشتهٔ خود، اگر میخواهید به سر سطر بروید و یک بند تازه را آغاز کنید، باید یک خط را خالی بگذارید ۲ مانند این:

حالاکه یک بند تازه آغاز شده است، یک زیرنویس انگلیسی " هم مینویسیم!

۲-۲ فرمولهای ریاضی

اینجا هم یک فرمول می آوریم که شماره دارد:

$$A = \frac{c}{d} + \frac{q^{\Upsilon}}{\sin(\omega t) + \Omega_{\Upsilon}} \tag{1-\Upsilon}$$

در لاتک میتوان به کمک فرمان {{label} به هر فرمول یک نام نسبت داد. در فرمول بالا نام eq:yek را برایش گذاشته ایم (پروندهٔ tex همراه با این مثال را ببینید). این نام ما را قادر میکند که بعداً بتوانیم با فرمان {ref{eq:yek} به آن فرمول با شماره ارجاع دهیم. یعنی بنویسیم فرمول (۱-۱). لاتک خودش شمارهٔ این فرمول ها را مدیریت میکند. ٔ این هم یک فرمول که شماره ندارد:

$$A = |\vec{a} \times \vec{b}| + \sum_{n=\cdot}^{\infty} C_{ij}$$

این هم عبارتی ریاضی مانند $\sqrt{a^{\, \mathrm{Y}} + b^{\, \mathrm{Y}}}$ که بین متن می آید.

۱-۲-۲ یک زیربخش

این زیربخش ۲-۲-۱ است؛ یعنی یک بخش درون بخش ۲-۲ است.

۲یعنی دوبار باید کلید Enter را بزنید.

"English Footnote!

^۴یعنی اگر بعداً فرمولی قبل از این فرمول بنویسیم، خودبهخود شمارهٔ این فرمول و شمارهٔ ارجاعها به این فرمول یکی زیاد میشود. دیگر نگران شمارهگذاری فرمولهای خود نباشید!

ا بیشتر مطالب این بخش از مثال xepersian_example.tex گرفته شدهاند که توسط دوستمان آقای امیرمسعود پورموسی آماده شده بوده ست.

شکل ۲-۱: در این تصویر یک شیر علاقهمند به لاتک را در حال دویدن میبینید.

۲-۲-۱ یک زیرزیربخش

این هم یک زیرزیربخش است. در لاتک میتوانید بخشهای تودرتو در نوشته تان تعریف کنید تا ساختار منطقی نوشته را به خوبی نشان دهید. میتوانید به این بخشها هم با شماره ارجاع دهید، مثلاً بخش فرمولهای ریاضی شماره اشکال ۲-۲ است.

۲-۳ نوشتههای فارسی و انگلیسی مخلوط

نوشتن یک کلمهٔ انگلیسی بین متن فارسی بدیهی است، مانند Example در این جمله. نوشتن یک عبارت چندکلمهای مانند More than one word کمی پیچیده تر است.

اگر ناگهان تصمیم بگیرید که یک بند کاملاً انگلیسی را بنویسید، باید:

This is an English paragraph from left to right. You can write as much as you want in it.

۲-۲ افزودن تصویر به نوشته

پروندهٔ تصویر دلخواه خود را در کنار پروندهٔ tex قرار دهید. سپس به روش زیر تصویر را در نوشتهٔ خود بیاورید:

\includegraphics{YourImageFileName}

به تصویرها هم مانند فرمولها و بخشها میتوان با شماره ارجاع داد. مثلاً تصویر ۲-۱ یک شیر علاقهمند به لاتک را در حال دویدن نشان میدهد. برای جزئیات بیشتر دربارهٔ روش گذاشتن تصویرها در نوشته باید راهنماهای لاتک را بخوانید.

به تصویرها هم مانند فرمولها و بخشها میتوان با شماره ارجاع داد. مثلاً تصویر بالا شمارهاش ۲-۱ است. برای جزئیات بیشتر دربارهٔ روش گذاشتن تصویرها در نوشته باید راهنماهای لاتک را بخوانید.

۵-۲ محیطهای شمارش و نکات

برای فهرستکردن چندمورد، اگر ترتیب برایمان مهم نباشد:

- مورد يكم
- مورد دوم
- مورد سوم

و اگر ترتیب برایمان مهم باشد:

- ۱. مورد یکم
- ۲. مورد دوم
- مورد سوم

مىتوان موردهاى تودرتو داشت:

- ١. مورد ١
- ۲. مورد ۲
- (آ) مورد ۱ از ۲
- (ب) مورد ۲ از ۲
- (ج) مورد ۳ از ۲
  - ۳. مورد ۳

شمارهگذاری این موردها را هم لاتک انجام میدهد.

۲-۶ تعریف و قضیه

برای ذکر تعریف، قضیه و مثال، مثالهای ذیل را ببینید.

تعریف ۲ - ۶ - ۱. مجموعه همه ارزیابیهای (پیوسته) روی (X, au)، دامنه توانی احتمالی X نامیده می شود.

قضیه ۲-۶-۲ (باناخ_آلااغلو). اگر V یک همسایگی ۰ در فضای برداری توپولوژیکی X باشد و

$$K = \{ \Lambda \in X^* : |\Lambda x| \leqslant \mathsf{1}; \ \forall x \in V \}, \tag{Y-Y}$$

آنگاه X، ضعیف * فشرده است که در آن، $^*X$ دوگان فضای برداری توپولوژیکی X است به طوری که عناصر آن، تابعی های خطی پیوسته روی X هستند.

برهان. این یک اثبات است... در انتهای اثبات به صورت خودکار یک مربع خالی قرار میگیرد.

نتیجه ۲-۶-۳. این یک نتیجه است...

تساوی (۲-۲) یکی از مهمترین تساوی ها در آنالیز تابعی است که در ادامه، به وفور از آن استفاده می شود.

مثال ۲-۶-۴. برای هر فضای مرتب، گردایه

$$U := \{U \in O : U = \uparrow U\}$$

از مجموعههای بالایی باز، یک توپولوژی تعریف میکند که از توپولوژی اصلی، درشتتر است.

حال تساوي

$$\sum_{n=1}^{+\infty} \mathbf{Y}^n x + \mathbf{V} x = \int_1^n \mathbf{A} n x + \exp\left(\mathbf{Y} n x\right)$$
 (T-Y)

را در نظر بگیرید. با مقایسه تساوی (۲-۲) با تساوی (۲-۲) میتوان نتیجه گرفت که ...

۲-۲ چگونگی نوشتن و ارجاع به مراجع

در لاتک به راحتی میتوان مراجع خود را نوشت و به آنها ارجاع داد. به عنوان مثال برای معرفی یک کتاب مانند کتاب گنزالس (گنزالس و وودس، ۲۰۰۶) به عنوان یک مرجع میتوان آنرا به صورت زیر معرفی نمود:

\bibitem{Gonzalez02book}

Gonzalez, R.C., and Woods, R.E. {\em Digital Image Processing}, 3rd ed.. Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River, NJ, USA, 2006.

در دستورات فوق Gonzalez02book برچسبی است که به این مرجع داده شده است و با استفاده از دستور (cite{Gonzalez02book} میتوان به آن ارجاع داد؛ بدون این که شمارهاش را در فهرست مراجع مان بدانیم.

اگر این اولین مرجع ما باشد در قسمت مراجع به صورت زیر خواهد آمد:

[1] Gonzalez, R.C., and Woods, R.E. *Digital Image Processing*, 3rd ed.. Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River, NJ, USA, 2006.

این شیوه برای تعداد مراجع کم بد نیست اما اگر فرمت مراجع، ترتیب یا تعداد آنها را خواسته باشید تغییر دهید. به عنوان مثال ابتدا حرف اول نام نویسنده بیاید و سپس نام خانوادگی، باید همه کارها را به صورت دستی انجام دهید. اگر مایلید کنترل کاملی بر مراجع خود داشته باشید و به راحتی بتوانید قالب مراجع خود را عوض کنید باید از BibTeX استفاده کنید که درپیوست الف به آن پرداخته خواهد شد.

فصل سوم

مشخصه و دستورالعمل نگارش یک گزارش علمی

۳-۱ مشخصه یک گزارش علمی

اگرچه برای همه انواع نوشته ها، مشخصات و ویژگی های واحد و معینی نمی توان ذکر کرد، با این حال در یک پایان نامه یا گزارش علمی باید نکات و موارد کلی که در این فصل ذکر می شود، بطور کامل رعایت شده باشد. دقت کنید که پس از عنوان فصل باید حداقل توضیحی کوتاه در مورد موضوع نوشته شود و نمی توان مستقیماً بعد از آن عنوان بخش را نوشت و همین طور پس از عناوین بخش ها و زیربخش ها. (مانند دستورالعمل حاضر)

۳-۱-۱ برخورداری از غنای علمی

یك پایان نامه باید پیش از هر چیز بهلحاظ علمی از غنای لازم برخوردار باشد. یعنی هدف و پیام روشنی داشته باشد و از پیشزمینه علمی، بیان دلایل علمی، ارجاعات مورد نیاز و نتیجهگیری شفاف بهره ببرد.

۲-۱-۳ ارجاع بهموقع و صحیح به منابع دیگر

هر جملهای که در یک پایان نامه نوشته می شود یا یک جمله کاملاً بدیهی است یا باید دلیل آن بیان شود و یا اینکه باید به منبعی که آن موضوع را نقل یا اثبات کرده، ارجاع داده شود. اگر مطلب یا گفتاری از منبعی عیناً در گزارش نقل می شود، باید آن مطلب داخل گیومه قرار گیرد و با ذکر ماخذ و شماره صفحه، به آن اشاره گردد.

۳-۱-۳ سادهنویسی

سادگی از ضروریات یك نوشته است. نویسنده باید ساده، روان و در عین حال شیوا و رسا بنویسد و عبارات مبهم، جملات پیچیده و كلمات نامأنوس در نوشته خود به كار نبرد. اگر چه افراط در این امر نیز، به شیوایی نوشته صدمه می زند. به كارگیری لغات و اصطلاحات دشوار و دور از ذهن و عبارات و جملات نامنظم و مبهم موجب ایجاد اشكال در فهم خواننده خواهد شد.

برای سادهنویسی باید در حد امکان از به کارگیری کلمات «میبایست»، «بایستی»، «گردید»، «بوده باشد» و مانند آنها که تکلف آور، غلط مصطلح و یا غیرشیوا هستند، به جای «باید»، «است»، «شد» و مثل آنها، اجتناب شود. همین طور، «درجهت» نمی تواند جایگزین خوبی برای کلمه روانی مثل «برای» باشد. کلمات و جملات روان و ساده می توانند اغلب مفاهیم را براحتی منتقل کنند.

دقت در تنظیم بندها (پاراگرافها) نیز کمك شایانی به روانی و سادگی فهم مطلب میکند. بندهای طولانی نیز مانند جملات طولانی می توانند خسته کننده باشند و خواننده را سردرگم کنند. یك بند نباید کمتر از سه یا چهار سطر یا بیشتر

از ۱۰ تا ۱۵ سطر باشد.

1-8-1 وحدت موضوع

نویسنده باید در سراسر نوشته از اصل موضوع دور نیافتد و تمام بحثها، مثالها و اجزای نوشته با هماهنگی کامل، پیرامون موضوع اصلی باشد و تاثیری واحد در ذهن خواننده القاکند.

۲-۳-۱-۳ اختصار

پایان نامه یا گزارش علمی باید در حد امکان، مختصر و مفید باشد و از بحثهای غیر ضروری در آن پرهیز شود. نوشتن مطالب ارزشمندی که هیچ ربطی به موضوع ندارد، فاقد ارزش علمی است.

۳-۱-۳ رعایت نکات دستوری و نشانه گذاری

در سراسر پایان نامه باید قواعد دستوری رعایت شود و ارکان و اجزای جمله در جای مناسب خود آورده شود. همچنین رعایت قواعد نشانه گذاری سبب می شود که بیان نویسنده روشن باشد و خواننده به سهولت و با کمترین صرف انرژی مطالب را مطالعه و درک کند.

۳-۱-۳ توجه به معلومات ذهنی مخاطب

نویسنده باید همواره مخاطب خود را در برابر خود تصور کند و با توجه به معلومات ذهنی مخاطب تمامی پیش نیازهای لازم برای درک مطالب مورد بحث را، از پیش برای مخاطب فراهم کند.

۳-۱-۳ رعایت مراحل اصولی نگارش

هر کار علمی زمانی به بهترین شکل قابل انجام است که بر اساس یک برنامهریزی مشخص انجام شود. تهیه یک متن علمی با کیفیت نیز نیازمند برنامهریزی مناسب و اجرای منظم آن میباشد. مراحل نگارش را عموماً میتوان به ترتیب زیر درنظر گرفت:

- تهیه فهرستی از عناوین اصلی و فرعی که باید نوشته شود
- اولویت بندی و تعیین ترتیب منطقی فصلها و بخشهای گزارش
  - گردآوری اطلاعات اولیه راجع به هر بخش و زیربخش
- تدوین مطالب جدیدی که باید به قلم نگارنده به گزارش اضافه شود

• ماشین (تایپ) کردن مطالب با رعایت کامل نکاتی که در این دستورالعمل آموزش داده می شود

رعایت نظم و ترتیب در اجرای مراحل سیستماتیک فوق هم فرآیند تهیه پایان نامه یا گزارش علمی را برای نگارنده آسان میکند و هم کیفیت نگارش را به میزان قابل توجهی افزایش میدهد.

۳-۲ نگارش صحیح

نگارش صحیح یک پایان نامه در فهم آسان آن بسیار موثر است. در این بخش مهمترین قواعد نگارشی که باید مورد توجه جدی نگارنده قرار گیرد، به اختصار بیان میشود. این قواعد را میتوان در محورهای اصلی زیر دسته بندی کرد:

- فارسىنويسى
- رعایت املای صحیح
- رعایت قواعد نشانهگذاری

۳-۲-۳ فارسینویسی

در حد امکان سعی کنید به جای کلمات غیرفارسی از معادل فارسی آنها استفاده کنید، بهویژه در مواردی که معادل فارسی مصطلح و رایج است. به طور مثال استفاده از کلمه «لذا» به جای «برای همین» یا «به همین دلیل» توجیهی ندارد. همچنین کلمه «پردازش» زیباتر از «پروسس» و معادل فارسی «ریزپردازنده» مناسبتر از «میکروپروسسور» است. در اینگونه موارد چنانچه احتمال عدم آشنایی خواننده با معادل فارسی وجود دارد، یا اصطلاح غیرفارسی معمول تر است، در اولین ظهور کلمه فارسی، اصل غیرفارسی آن به صورت پاورقی آورده شود. اگر به ناچار باید کلمات انگلیسی در لابه لای جملات گنجانده شوند، از هر طرف یك فاصله بین آنها و کلمات فارسی پیش و پس از آنها در نظر گرفته شود. چنانچه در پایان نامه از مختصر نویسی استفاده شود، لازم است در اولین استفاده، تفصیل آن در پاورقی آورده شود. مثلاً: همگی می دانیم که از سیستم تعیین موقعیت فراگیر (GPS)) می توان برای تعیین موقعیت جغرافیایی یک وسیله پرنده استفاده کرد.

۲-۲-۳ رعایت املای صحیح فارسی

رعایت املای صحیح فارسی به مطالعه و درك راحت تركمك میكند. همچنین در نوشتههای فارسی باید در حد امكان از همزه « ء، أ، ؤ، ة، إ، ئ» استفاده نشود. به عنوان مثال «اجزاء هواپیما» و «آئین نگارش» ناصحیح، اما «اجزای هواپیما» و «آیین نگارش» صحیح هستند.

[\]Abbreviation

^{*}Global Positioning System

٣-٢-٣ رعايت قواعد نشانه گذاري

منظور از نشانه گذاری به کاربردن علامتها و نشانه هایی است که خواندن و فهم درست یک جمله را ممکن و آسان میکند. در ادامه نشانه های معمول و متداول در زبان فارسی و موارد کاربرد آنها به اختصار معرفی می شوند.

٣-٢-٣ ويرگول

ویرگول نشانه ضرورت یک مکث کوتاه است و در موارد زیر بهکار میرود:

- در میان دو کلمه که احتمال داده شود خواننده آنها را باکسره اضافه بخواند، یا نبودن ویرگول موجب بروز اشتباه در خواندن جمله شود.
- در موردی که کلمه یا عبارتی به عنوان توضیح، در ضمن یک جمله آورده شود. مثلاً برای کنترل وضعیت فضاپیماها، به دلیل آن که در خارج از جو هستند، نمی توان از بالکهای آیرودینامیکی استفاده کرد.
  - جداکردن بخشهای مختلف یك نشانی یا یک مرجع
- موارد دیگر از این قبیل پیش از ویرگول نباید فاصله گذاشته شود و پس از آن یك فاصله لازم است و بیشتر از آن صحیح نیست.

٣-٢-٣ نقطه

نقطه نشانه پایان یک جمله است. پیش از نقطه نباید فاصله گذاشته شود و پس از آن یك فاصله لازم است و بیشتر از آن صحیح نیست.

۳-۳-۲-۳ دو نقطه

موارد كاربرد دونقطه عبارتند از:

- پیش از نقل قول مستقیم
- پیش از بیان تفصیل مطلبی که به اجمال به آن اشاره شده است.
  - پس از واژهای که معنی آن در برابرش آورده و نوشته میشود.
    - پس از کلمات تفسیرکننده از قبیل «یعنی» و ...

پیش از دونقطه نباید فاصله گذاشته شود و پس از آن یك فاصله لازم است و بیشتر از آن صحیح نیست.

۳-۲-۳ گيومه

موارد كاربردگيومه عبارتند از:

- وقتی که عین گفته یا نوشته کسی را در ضمن نوشته و مطلب خود می آوریم. و در آغاز و پایان کلمات و اصطلاحات علمی و یا هر کلمه و عبارتی که باید به صورت ممتاز از قسمت های دیگر نشان داده شود.
  - در ذكر عنوان مقالهها، رسالهها، اشعار، روزنامهها و ...

۳-۲-۳ نشانه پرسشی

پیش از «؟» نباید فاصله گذاشته شود و پس از آن یك فاصله لازم است و بیشتر از آن صحیح نیست.

٣-٢-٣ خطتيره

موارد كاربرد خط تيره عبارتند از:

- جداکردن عبارتهای توضیحی، بدل، عطف بیان و ...
- · بهجای حرف اضافه «تا» و «به» بین تاریخها، اعداد و کلمات

٧-٣-٢-٣ يرانتز

موارد کاربرد پرانتز عبارتند از:

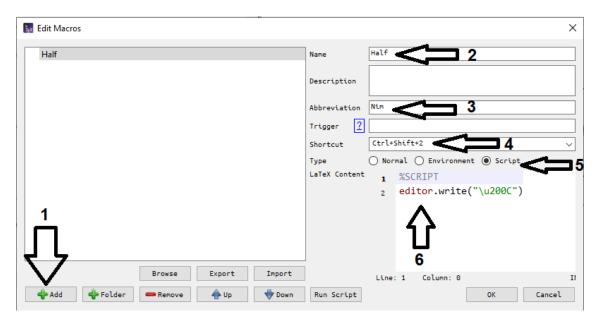
- · بهمعنی «یا» و «یعنی» و وقتی که یک کلمه یا عبارت را برای توضیح بیشتر کلام بیاورند.
  - وقتی که نویسنده بخواهد آگاهیهای بیشتر (اطلاعات تکمیلی) به خواننده عرضه کند.
    - برای ذکر مرجع در پایان مثالها و شواهد.

مثال ۳-۲-۱. بین کلمه یا عبارت داخل پرانتز و پرانتز باز و بسته نباید فاصله وجود داشته باشد.

٣-٢-٣ جدانوشتن كلمات بدون گذاشتن فاصله بين آنها

گاهی لازم است اجزای یك كلمه از یكدیگر جدا نوشته شوند، بدون آنكه بین آنها فاصله گذاشته شود (مثل كلمه «می شود» یا «جدانوشتن»). به این منظور بین دو بخش كلمه مورد نظر از نیمفاصله (SS) استفاده شود. برای ایجاد نیمفاصله توسط ویرایشگر TeXstudio، ابتدا به منوی

Macros > Edit Macros...

شکل ۳-۱: در این تصویر یک شیر علاقهمند به لاتک را در حال دویدن می بینید.

مراجعه و مانند شکل ۳-۱ عمل میکنیم. در نتیجه با توجه به مرحله چهارم شکل با فشردن کلیدهای Ctrl+Shift+2 میتوان نیمفاصله تولید کرد.

تقریباً تمامی کلمات مرکب در زبان فارسی باید از هم جدا نوشته شوند؛ به استثنای صفات فاعلی مانند «عملگر»، «باغبان» و یا «دانشمند» و کلماتی نظیر «اینکه»، «آنها». در ادامه به نمونههایی از مواردی که باید اجزای یك کلمه جدا، اما بدون فاصله نوشته شوند، اشاره می شود.

۱- در افعال مضارع و ماضی استمراری که با «می» شروع می شوند، لازم است که در عین جدا نوشتن، «می» از بخش بعدی فعل جدا نیافتد. برای این منظور باید از «فاصله متصل» استفاده و «می» در اول فعل با SS از آن جدا شود. به طور مثال «می شود» به جای «می شود».

۲- «ها»ی جمع باید از کلمه جمع بسته شده جدا نوشته شود؛ مگر در برخی کلمات مانند «آنها». این امر در مورد کلمات غیرفارسی که وارد زبان فارسی شده اند و با حرف «ها» جمع بسته می شوند، مانند «کانالها» یا «فرمولها» مورد تاکید است.

۳- حروف اضافه مانند «به» وقتی بهصورت ترکیب ثابت همراه کلمه پس از خود آورده می شوند، بهتر است با SS از آن جدا شوند. مانند «بهصورت»، «به عنوان» و «به لحاظ». لازم به ذکر است هنگامی که حرف اضافه «به» با کلمه پس از خود معنای قیدی داشته باشد، مثل «بشدت» یا «بسادگی»، بهتر است که بهصورت چسبیده نوشته شود.

- ۴- كلمات فارسى نبايد با قواعد عربى جمع بسته شوند؛ پس «پيشنهادها» صحيح و «پيشنهادات» اشتباه است.
  - ۵- اسمها و صفتهای دوقسمتی مثل «خطچین» و «نوشتهشده» با SS از هم جدا میشود.
    - ۶- شناسهها با SS از كلمه اصلى جدا مىشود. مثل «شدهاند» و «شدهاست».
- ۷- «است» هنگامی که نقش شناسه را داشته باشد توسط SS از قسمت اصلی جدا می شود. مانند «گفتهاست».

۸- بند پیشین نباید باعث افراط در استفاده از فاصله متصل شود. مثلاً عبارت «نوشته می شود « صحیح و عبارت «نوشته می شود» ناصحیح است.

۹- فعلهای دوکلمهای که معنای اجزای آنها کاملاً با معنای کل متفاوت است، بهتر است که با SS از هم جدا شوند.

- ۱۰ کلمات مرکب مثل کلمه «دوکلمهای» در عبارت «فعلهای دوکلمهای» و «یادداشتبرداری».
  - ۱۱ مصدرهای دو قسمتی با SS از هم جدا می شوند. مثل «ذوب کردن» و «واردکردن».
    - ۱۲ صفات تفضیلی مثل «آسانتر».

فهرست منابع

- Amintoosi, M., M. Fathy, and N. Mozayani (2009). Precise image registration with structural similarity error measurement applied to super-resolution. *EURASIP Journal on Advances in Signal Processing 2009*, 7 pages. Article ID 305479.
- Baker, S. and T. Kanade (2002). Limits on super-resolution and how to break them. *IEEE Trans. Pattern Anal. Mach. Intell.* 24(9), 1167–1183.
- Gonzalez, R. C. and R. E. Woods (2006). *Digital Image Processing* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ, USA: Prentice-Hall, Inc.
- Khalighi, V. (2007, April). Category theory. Master's thesis, Sydny Univ.
- استالینگ، ویلیام (۱۳۸۰، بهار). اصول طراحی و ویژگیهای داخلی سیستمهای عامل (ویرایش سوم). ترجمه ی صدیقی مشکنانی، محسن و حسین پدرام، ویراستار برنجکوب، محمود. اصفهان: نشر شیخ بهایی.
- امیدعلی، مهدی (۱۳۸۵، تیر). خمهای تکجملهای تعریف شده توسط دنبالههای تقریباً حسابی. پایاننامه دکترا، دانشکده ریاضی، دانشگاه امیرکبیر.
- امینطوسی، محمود، ناصر مزینی، و محمود فتحی (۱۳۸۷، اسفند). افزایش وضوح ناحیهای. در چهاردهمین کنفرانس ملی سالانه انجمن کامپیوتر ایران، تهران، ایران، صفحات ۱۰۱-۸۰۱. دانشگاه امیرکبیر.
- امین طوسی، م. و م. واحدی (۱۳۸۷). راهنمای استفاده از سبکهای فارسی برای bibT_EX در زی پرشین. گروه پارسی لاتک. http://www.parsilatex.com.
- تحصیلات تکمیلی (۱۴۰۰). راهنمای نگارش پایاننامه ی کارشناسی ارشد و رساله ی دکتری. https://razi.ac.ir/fa/web/aed
- خلیقی، وفا (۱۳۸۷). زیپرشین (X_{\(\text{\text{Persian}}\): بسته فارسی برای حروفچینی در X_{\(\text{\text{\text{Persian}}}\). http://www.ctan.org/pkg/xepersian}}
  - واحدی، مصطفی (۱۳۸۷، آبان). درختان پوشای کمینه دورنگی مسطح. مجله فارسی نمونه ۱ (۲)، ۲۲–۳۰.

پیوستها

پيوست الف

مديريت مراجع در لاتك

در بخش ۲-۷ اشاره شد که با دستور bibitem میتوان یک مرجع را تعریف نمود و با فرمان cite به آن ارجاع داد. این روش برای تعداد مراجع زیاد و تغییرات آنها مناسب نیست. در ادامه به صورت مختصر توضیحی در خصوص برنامه BibTeX که همراه با توزیعهای معروف تِک عرضه میشود و نحوه استفاده از آن در زی پرشین خواهیم داشت.

$BibT_EX$ الف-1 مديريت مراجع با

یکی از روشهای قدرتمند و انعطافپذیر برای نوشتن مراجع مقالات و مدیریت مراجع در لاتک، استفاده از BibTeX است. روش کار با BibTeX به این صورت است که مجموعهی همهی مراجعی را که در پروژه/پایاننامه/رساله استفاده کرده یا خواهیم کرد، در پروندهی جداگانهای نوشته و به آن فایل در سند خودمان به صورت مناسب لینک می دهیم. کنفرانسها یا مجلههای گوناگون برای نوشتن مراجع، قالبها یا قراردادهای متفاوتی دارند که به آنها استیلهای مراجع گفته می شود. در این حالت به کمک استیلهای کلته خواهید توانست تنها با تغییر یک پارامتر در پروندهی ورودی خود، مراجع را مطابق قالب موردنظر تنظیم کنید. بیشتر مجلات و کنفرانسهای معتبر یک پروندهی سبک (Style Style) با پسوند bst در وبگاه خود می گذارند که برای همین منظور طراحی شده است.

به جز نوشتن مقالات این سبکها کمک بسیار خوبی برای تهیهی مستندات علمی همچون پایاننامههاست که فرد می تواند هر قسمت از کارش را که نوشت مراجع مربوطه را به بانک مراجع خود اضافه نماید. با داشتن چنین بانکی از مراجع، وی خواهد توانست به راحتی یک یا چند ارجاع به مراجع و یا یک یا چند بخش را حذف یا اضافه نماید؛ مراجع به صورت خودکار مرتب شده و فقط مراجع ارجاع داده شده در قسمت کتابنامه خواهندآمد. قالب مراجع به صورت یکدست مطابق سبک داده شده بوده و نیازی نیست که کاربر درگیر قالبدهی به مراجع باشد. در این جا مجموعه سبکهای بسته که برای زی پرشین آماده شده اند به صورت مختصر معرفی شده و روش کار با آنها گفته می شود. برای اطلاع بیشتر به راهنمای بستهی Persian-bib مراجعه فرمایید.

الف_١-١ سبكهاي فعلى قابل استفاده در زي پرشين

در حال حاضر فایلهای سبک زیر برای استفاده در زیپرشین آماده شدهاند:

unsrt.bst این سبک متناظر با unsrt.bst میباشد. مراجع به ترتیب ارجاع در متن ظاهر میشوند.

plain-fa.bst این سبک متناظر با plain.bst میباشد. مراجع بر اساس نامخانوادگی نویسندگان، به ترتیب صعودی مرتب میشوند. همچنین ابتدا مراجع فارسی و سپس مراجع انگلیسی خواهند آمد.

acm-fa.bst این سبک متناظر با acm.bst میباشد. شبیه plain-fa.bst است. قالب مراجع کمی متفاوت است. اسامی نویسندگان انگلیسی با حروف بزرگ انگلیسی نمایش داده می شوند. (مراجع مرتب می شوند)

ieeetr-fa.bst این سبک متناظر با ieeetr.bst میباشد. (مراجع مرتب نمیشوند)

plainnat-fa.bst این سبک متناظر با plainnat.bst میباشد. نیاز به بستهٔ natbib دارد. (مراجع مرتب می شوند) asa-fa.bst این سبک متناظر با asa.bst میباشد. نیاز به بستهٔ natbib دارد. (مراجع مرتب می شوند)

با استفاده از استیلهای فوق می توانید به انواع مختلفی از مراجع فارسی و لاتین ارجاع دهید. به عنوان نمونه مرجع امیدعلی (۱۳۸۵) یک نمونه پروژه دکترا (به فارسی) و مرجع واحدی (۱۳۸۷) یک نمونه مقاله مجله فارسی است. مرجع امین طوسی و دیگران (۱۳۸۷) یک نمونه مقاله کنفرانس فارسی و مرجع استالینگ (۱۳۸۰) یک نمونه کتاب فارسی با ذکر مترجمان و ویراستاران فارسی است. مرجع خلیقی (۲۰۰۷) یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد انگلیسی و خلیقی (۱۳۸۷) هم یک نمونه متفرقه می باشند.

مراجع گنزالس و وودس (۲۰۰۶)؛ Kanade and Baker (۲۰۰۶) نمونه کتاب و مقاله انگلیسی هستند. استیل مورد استفاده در این پروژه/پایاننامه/رساله acm-fa است که خروجی آنرا در بخش مراجع میتوانید مشاهده کنید. نمونه خروجی سبک asa-fa در شکل الف_۱ آمده است.

الف_١-٢ نحوه استفاده از سبكهاي فارسي

برای استفاده از بیبتک باید مراجع خود را در یک فایل با پسوند bib ذخیره نمایید. یک فایل bib در واقع یک پایگاه داده از مراجع شماست که هر مرجع در آن به عنوان یک رکورد از این پایگاه داده با قالبی خاص ذخیره می شود. به هر رکورد یک مدخل گفته می شود. یک نمونه مدخل برای معرفی کتاب Digital Image Processing در ادامه آمده است:

^{&#}x27;Bibliography Database

[†]Entry

در مثال فوق، BOOK شخصه ی شروع یک مدخل مربوط به یک کتاب و Gonzalez02book برچسبی است که به این مرجع منتسب شده است. این برچسب بایستی یکتا باشد. برای آنکه فرد به راحتی بتواند برچسب مراجع خود را به خاطر بسپارد و حتی الامکان برچسبها متفاوت با هم باشند معمولاً از قوانین خاصی به این منظور استفاده می شود. یک قانون می تواند فامیل نویسنده ی اول+دورقم سال نشر+اولین کلمه ی عنوان اثر باشد. به AUTHOR و ... و ADDRESS فیلدهای این مدخل گفته می شود؛ که هر یک با مقادیر مربوط به مرجع مقدار گرفته اند. ترتیب فیلدها مهم نیست.

انواع متنوعی از مدخلها برای اقسام مختلف مراجع همچون کتاب، مقالهی کنفرانس و مقالهی ژورنال وجود دارد که برخی فیلدهای آنها با هم متفاوت است. نام فیلدها بیانگر نوع اطلاعات آن میباشد. مثالهای ذکر شده در فایل که برخی فیلدهای آنها با هم متفاوت است. نام فیلدها بیانگر نوع اطلاعات آن میباشد. مثالهای ذکر شده در فایل MyReferences.bib کمک خوبی به شما خواهد بود. با استفاده از سبکهای فارسی آماده شده، محتویات هر فیلد میتواند به فارسی نوشته شود، ترتیب مراجع و نحوه ی چینش فیلدهای هر مرجع را سبک مورد استفاده مشخص خواهد کرد.

نکته: بدون اعمال تنظیمات موردنیاز Bib $T_{\rm E}X$ در TeXWorks، مراجع فارسی در استیلهایی که مراجع را به صورت مرتب شده چاپ میکنند، ترتیب کاملاً درستی نخواهند داشت. برای توضیحات بیشتر امین طوسی و واحدی ${\rm TeXstudio}$ را ببینید. تنظیمات موردنیاز در ${\rm TeXstudio}$ اعمال شدهاند.

برای درج مراجع خود لازم نیست نگران موارد فوق باشید. در فایل MyReferences.bib که همراه با این پروژه/پایاننامه/رساله هست، موارد مختلفی درج شده است و کافیست مراجع خود را جایگزین موارد مندرج در آن نمایید.

پس از قرار دادن مراجع خود، یک بار XeLaTeX را روی سند خود اجرا نمایید، سپس bibtex و پس از آن دوبار کست از قرار دادن مراجع خود، یک بار XeLaTeX را روی TeXstudio و در TeXworks هم گزینه ی BibTeX را روی سند شما اجرا میکنند.

برای بسیاری از مقالات لاتین حتی لازم نیست که مدخل مربوط به آنرا خودتان بنویسید. با جستجوی نام مقاله + کلمه bibtex در اینترنت سایتهای بسیاری همچون ACM و ScienceDirect را خواهید یافت که مدخل bibtex مربوط به مقاله شما را دارند و کافیست آنرا به انتهای فایل MyReferences اضافه کنید.

از هر یک از سبکهای Persian-bib میتوانید استفاده کنید، البته اگر از سه استیل آخر استفاده میکنید و مایلید که

مراجع شما شماره بخورند باید بسته natbib را با گزینه numbers فراخوانی نمایید.

نمونه خروجی با استیل فارسی asa-fa برای BibTeX در زیپرشین

محمود امين طوسي

مرجع امیدعلی (۱۳۸۷) یک نمونه پروژه دکترا و مرجع واحدی (۱۳۸۷) یک نمونه مقاله مجله فارسی است. مرجع امینطوسی و دیگران (۱۳۸۷) یک نمونه مقاله کنفرانس فارسی و مرجع استالینگ (۱۳۸۰) یک نمونه کتاب فارسی با ذکر مترجمان و ویراستاران فارسی است. مرجع خلیقی (۲۰۰۷) یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد انگلیسی و خلیقی (۱۳۸۷) هم یک نمونه متفرقه میباشند.

مرجع گنزالس و وودس (۲۰۰۶) یک نمونه کتاب لاتین است که از آنجا که دارای فیلد chicago-fa و plainnat-fa ،asa-fa به فارسی authorfa است، نام نویسندگان آن در استیلهای Farantipa و chicago-fa به فارسی نام دیده می شود. مرجع Kanade and Baker (۲۰۰۲) مقاله انگلیسی است که معادل فارسی نام نویسندگان آن ذکر نشده بوده است.

مراجع

استالینگ، ویلیام (۱۳۸۰)، اصول طراحی و ویژگیهای داخلی سیستم های عامل. ترجمه ی صدیقی مشکنانی، محسن و پدرام، حسین، (ویراستار)برنجکوب، محمود، اصفهان: نشر شیخ بهایی، ویرایش سوم.

امیدعلی، مهدی (۱۳۸۲)، "تابع هیلبرت،" پایاننامه دکترا، دانشکده ریاضی، دانشگاه امیرکبیر.

امین طوسی، محمود، مزینی، ناصر، و فتحی، محمود (۱۳۸۷)، "افزایش وضوح ناحیهای،" در چهاردهمین کنفرانس ملی سالانه انجمن کامپیوتر ایران، دانشگاه امیرکبیر، تهران، ایران، صفحات ۱۰۱–۱۰۸.

خلیقی، وفا (۱۳۸۷)، "زیپرشین (X $_{
m H}$ Persian): بسته فارسی برای حروفچینی در $_{
m CT}$ HTTP://BITBUCKET.ORG/VAFA/XEPERSIAN

واحدى، مصطفى (١٣٨٧)، "موضوعي جديد در هندسه محاسباتي،" مجله فارسى نمونه، ١، ٢٢-٣٠.

Baker, S. and Kanade, T. (2002), "Limits on Super-Resolution and How to Break Them," *IEEE Trans. Pattern Anal. Mach. Intell.*, 24, 1167–1183.

Gonzalez, R. C. and Woods, R. E. (2006), *Digital Image Processing*, Upper Saddle River, NJ, USA: Prentice-Hall, Inc., 3rd ed. .

Khalighi, V. (2007), "Category Theory," Master's thesis, Sydny Univ.

شكل الف_ ١: نمونه خروجي با سبك asa-fa

پیوست ب

جدول، نمودار و الگوریتم در لاتک

در این بخش نمونه مثالهایی از جدول، نمودار و الگوریتم در لاتک را خواهیم دید.

ب_۱ مدلهای حرکت دوبعدی

بسیاری از اوقات حرکت بین دو تصویر از یک صحنه با یکی از مدلهای پارامتری ذکر شده در جدول ب_۱ قابل مدل نمودن می باشد.

جدول ب_١: مدلهاى تبديل.

توضيح	تبديل مختصات	درجه آزادی	نام مدل
انتقال دوبعدي	$x' = x + t_x$ $y' = y + t_y$	۲	انتقالى
انتقالی+دوران	$x' = x\cos\theta - y\sin\theta + t_x$ $y' = x\sin\theta + y\cos\theta + t_y$	٣	اقلیدسی
اقليدسي+تغييرمقياس	$x' = sxcos\theta - sysin\theta + t_x$ $y' = sxsin\theta + sycos\theta + t_y$	۴	مشابهت
مشابهت+اریبشدگی	$x' = a_{11}x + a_{11}y + t_x$ $y' = a_{11}x + a_{11}y + t_y$	۶	آفین
keystone+chirping+آفین	$x' = (m_1 x + m_7 y + m_7)/D$ $y' = (m_7 x + m_4 y + m_7)/D$ $D = m_7 x + m_4 y + 1$	٨	پروجکتيو
حرکت آزاد	$x' = x + v_x(x, y)$ $y' = y + v_y(x, y)$	∞	شارنورى

الگوریتم ب- ۱ الگوریتم DLT برای تخمین ماتریس هوموگرافی.

 $\mathbf{x}_i \leftrightarrow \mathbf{x}_i'$ ورودی: $n \geq r$ زوج نقطهٔ متناظر در دو تصویر $\mathbf{x}_i \leftrightarrow \mathbf{x}_i'$

 $\mathbf{x}_i' = H\mathbf{x}_i$ ماتریس هوموگرافی H به نحویکه:

۱: برای هر زوج نقطهٔ متناظر $\mathbf{x}_i\leftrightarrow\mathbf{x}_i'$ ماتریس $\mathbf{A}_i$ را با استفاده از رابطهٔ $(\mathbf{v}_i-\mathbf{v}_i')$ محاسبه کنید.

۲: ماتریسهای ۹ ستونی $\mathbf{A}_i$ را در قالب یک ماتریس ۹ $\mathbf{A}$ ستونی ترکیب کنید.

h را بدست آورید. بردار واحد متناظر با کمترین مقدار منفرد جواب A را بدست آورید. بردار واحد متناظر با کمترین مقدار منفرد جواب A خواهد بود.

۴: ماتریس هوموگرافی H با تغییر شکل h حاصل خواهد شد.

ب_۲ ماتریس

شناخته شده ترین روش تخمین ماتریس هوموگرافی الگوریتم تبدیل خطی مستقیم (DLT) است. فرض کنید چهار زوج نقطهٔ متناظر در دو تصویر در دست هستند، $\mathbf{x}_i' \leftrightarrow \mathbf{x}_i'$ و تبدیل با رابطهٔ $\mathbf{x}_i' = H\mathbf{x}_i$ نشان داده می شود که در آن:

$$\mathbf{x}_i' = (x_i', y_i', w_i')^\top$$

و

$$H = \left[egin{array}{cccc} h_{1} & h_{2} & h_{4} \ h_{4} & h_{5} & h_{4} \ h_{7} & h_{A} & h_{4} \ \end{array}
ight]$$

رابطه زیر را برای الگوریتم ب_۱ لازم دارم.

$$\begin{bmatrix} \cdot^{\top} & -w_i' \mathbf{x}_i^{\top} & y_i' \mathbf{x}_i^{\top} \\ w_i' \mathbf{x}_i & \cdot^{\top} & -x_i' \mathbf{x}_i^{\top} \\ -y_i' \mathbf{x}_i^{\top} & x_i' \mathbf{x}_i^{\top} & \cdot^{\top} \end{bmatrix} \begin{pmatrix} \mathbf{h}^{\mathsf{Y}} \\ \mathbf{h}^{\mathsf{Y}} \\ \mathbf{h}^{\mathsf{Y}} \end{pmatrix} = \boldsymbol{\cdot} \tag{Y--\boldsymbol{\cdot}}$$

ب-۳ الگوریتم با دستورات فارسی

با مفروضات فوق، الگوريتم DLT به صورت نشان داده شده در الگوريتم بـ ١ خواهد بود.

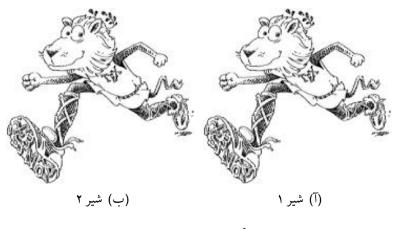
¹Direct Linear Transform

الگوريتم ب-۲ الگوريتم RANSAC براي تخمين ماتريس هوموگرافي.

Require: $n \ge 4$ putative correspondences, number of estimations, N, distance threshold T_{dist} .

Ensure: Set of inliers and Homography matrix H.

- 1: for k=1 to N do
- 2: Randomly choose 4 correspondence,
- 3: Check whether these points are colinear, if so, redo the above step
- 4: Compute the homography H_{curr} by DLT algorithm from the 4 points pairs,
- 5: ...
- 6: end for
- 7: Refinement: re-estimate H from all the inliers using the DLT algorithm.

شكل ب_١: دو شير

ب- ۴ الگوريتم با دستورات لاتين

الگوريتم ب- ٢ يك الگوريتم با دستورات لاتين است.

ب_۵ نمودار

لاتک بسته هایی با قابلیت های زیاد برای رسم انواع مختلف نمودارها دارد. مانند بسته های Tikz و PSTricks. توضیح اینها فراتر از این پیوست کوچک است. راهنمای همه آنها در تک لایو هست. نمونه مثالهایی از بسته Tikz را می توانید در / http://www.texample.net/tikz/examples ببینید.

ب_۶ تصویر

نمونه تصاویری در بخش قبل دیدیم. دو تصویر شیر کنار هم را هم در شکل ب_ ۱ مشاهده میکنید.

پيوست پ

وارد کردن کدهای برنامهنویسی

در این بخش نمونه مثالهایی از ورود کدهای برنامه نویسی ارائه خواهد شد. برای این منظور می توان از دو محیط زیر استفاده کرد. محیط اول مربوط به بسته listings است که در آن تنظیمات مربوط به زبان برنامه نویسی به عنوان یک قابلیت اضافه وجود دارد. محیط دوم مربوط به بسته verbatim است. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد این دو بسته راهنمای آنها را ببینید.

محيط اول: زبان برنامه نويسي Matlab

```
n = normrnd([1 2 3; 4 5 6], 0.1, 2, 3)
```

محیط دوم: زبان برنامه R

```
set.seed(99)
x <- rnorm(100)
plot(density(x))</pre>
```

واژهنامه فارسی به انگلیسی

							٩
Mear	1	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	 	 	 	میانگین
							و
Varia	ınce			 	 	 	واريانس

واژهنامه انگلیسی به فارسی

M					
Mean		 	 	 	میانگین
V					
Variano	ce	 	 	 	واريانس

فهرست مقالههای برگرفته از پارسا

Baker, S. and T. Kanade (2002). Limits on super-resolution and how to break them. *IEEE Trans*. *Pattern Anal. Mach. Intell.* 24(9), 1167–1183

Amintoosi, M., M. Fathy, and N. Mozayani (2009). Precise image registration with structural similarity error measurement applied to super-resolution. *EURASIP Journal on Advances in Signal Processing 2009*, 7 pages. Article ID 305479

كارنامك

امین روشنی دانش آموختهٔ دکتری تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته آمار از دانشگاه .... در گرایش ..... در سال ۱۳۹۶ است. او در سال ۱۳۹۱ کارشناسی ارشد (کارشناسی) خود را از دانشگاه ..... در رشتهٔ .... گرایش ..... و کارشناسی (کاردانی) خود را در سال ۱۳۸۷ از دانشگاه ..... در رشتهٔ .... دریافت کرد. زمینه های پژوهشی او ....، .... و ..... است.

In the name of God

			Master Thesis/ PhD Dissertation Examiners' Report								
E SE	Date		Student Full Name								
Razi University	National	ID									
	No.			Email							
Thesis/ Disser		e									
Discipline/ Ma	•			Academic orientation/ sub-field							
The exam	iners evalı	uated th				r they listened to	the student's				
	_			entation and							
D 1	Ex		□/ Very Go								
Role		Full name Affiliation		Academ		Org'l Email	Signature				
Cunamican		AIII	nation	position	1						
Supervisor											
Yand Camanania											
₹nd Supervis	or										
Commonwico											
Cosuperviso	or										
Fi											
Examiner											
F											
Examiner											
Examiner											
Examiner											
Examiner											
Laminei											
	1.1		D 1137			D '''					
Approve			Full Nam	ie		Position	Signatur				
supervisor at the institute											
11151114		1			1		1				

Abstract:

This thesis studies on writing projects, theses and dissertations using Razi-Thesis Class. It ...

Keywords: Writing Thesis, Template, $\LaTeX$, X_{Ξ} Persian

A Thesis in Partial Fulfillment for the Degree of Ph.D in Statistics

Writing projects, thesis and dissertations using Razi-Thesis Class

By:

Amin Roshani

Supervisors:

First Supervisor and Second Supervisor

Advisors:

First Advisor and Second Advisor

January 2022